

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2026–2028

SISÄLLYSLUETTELO

1 Itä-Lapin kuntayhtymä ja toiminta-ajatus	3
2 Itä-Lapin tulevaisuuden näkymiä	4
3 Pitkän aikavälin tavoitteet ja toiminta	5
4 Edunvalvonta	5
4.1 Vaikuttaminen laajoihin uudistuksiin ja suunnitteluun	6
4.2 Alueen elinvoimaisuutta tukeva edunvalvonta	6
4.3 Saavutettavuutta parantava edunvalvonta	7
5 Alueellinen kehitystyö	8
5.1 Hankkeet	8
5.2 Yhteistyö ylikunnallisissa verkostoissa	11
6 Kansainvälinen toiminta	12
7 Sisäisen toiminnan kehittäminen	13
8 Viestintä	14
9 Henkilöstö	14
11 Kuntayhtymän vuosikello	16

1 Itä-Lapin kuntayhtymä ja toiminta-ajatus

Itä-Lapin kuntayhtymä on vuonna 1994 perustettu Itä-Lapin kuntien vapaaehtoinen yhteistyö- ja kehittämisorganisaatio, jonka edeltäjänä toimi v. 1958 perustettu Koillis-Lapin kuntain keskustoimikunta.

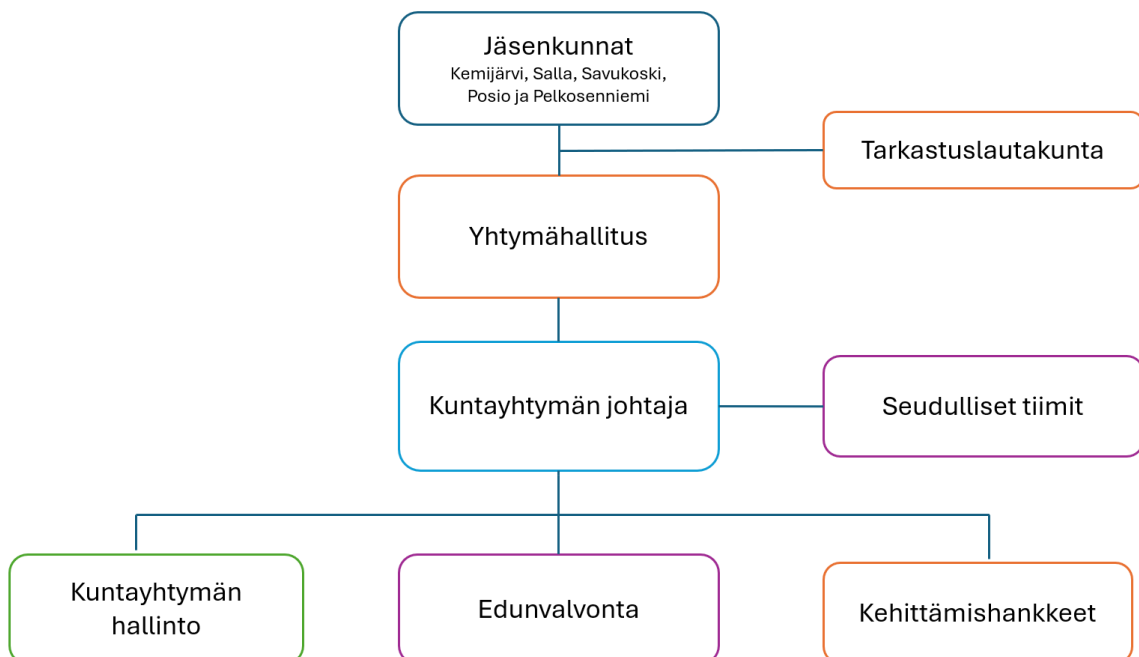
Itä-Lapin kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Kemijärven kaupunki, Sallan, Posion, Savukosken ja Pelkosenniemen kunnat.

Kuntayhtymän tehtävänä on Itä-Lapin seutukunnan kehittäminen yhteistyössä jäsenkuntien kanssa. Tärkein tehtävä on alueen edunvalvonta ja yhteistyö kuntien eri sidosryhmien kanssa seutukunnan sisällä sekä verkostoyhteistyö. Lisäksi tehtävänä on yhteisen kehittämistyön ja lähialueen verkostoyhteistyön organisointi sekä kansainvälinen yhteistyö.

Kuntayhtymä toteuttaa kansallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita ja muita kehittämistoimia jäsenkuntien linjausten mukaisesti sekä toimii aluekehittäjänä mukana maakunnallisessa strategiatyössä ja Lapin tulevaisuutta suuntaavissa työryhmissä.

Itä-Lapin kuntayhtymän päätöksenteosta vastaa yhtymähallitus. Kuntayhtymän yhtymähallitus koostuu jäsenkuntien valitsemista luottamushenkilöistä sekä kunnanjohtajista. Yhtymähallituksen toimikausi on neljä vuotta ja yhtymähallitus kokoontuu 5–8 kertaa vuodessa. Puheenjohtajuus vaihtuu vuosittain jäsenkuntien kesken. Yhtymähallituksen asioiden valmistelussa kuntayhtymän johtajan ja hallinnon henkilöstön tukena on jäsenkuntien kuntajohtajista muodostuva johtoryhmä, toimialatiimit ja työryhmät, luottamushenkilöt, kuntayhtymän hallinnoimien kehittämishankkeiden asiantuntijat sekä tarvittaessa ulkopuoliset asiantuntijat.

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja valvovat ulkoisesti kuntayhtymän toimintaa. Tarkastuslautakunta laatii vuosittain arviointikertomuksen, jossa se raportoi tarkastushavainnoistaan jäsenkuntien valtuustoille.

Kuva 1. Itä-Lapin kuntayhtymän organisaatiokaavio.

2 Itä-Lapin tulevaisuuden näkymiä

Suomen turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut perustavanlaatuinen muutos Ukrainan sodan ja sitä seuranneen Suomen Natojäsenyyden myötä. Suomen ja Venäjän rajasulku jatkuu edelleen ja lähialueyhteistyö Venäjän kanssa on toistaiseksi jäissä. Yhteistyöverkostoja seutukunnasta luodaan kotimaahan ja kansainvälisesti mm. muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan.

Puolustusvoimien Rovajärven harjoitusalueen merkitys korostuu Natolle tärkeänä toiminta-alueena. Liikenneyhteyksien parantaminen, palveluiden monipuolisuus, huoltovarmuuden ja turvallisuuden huomioon ottaminen ovat avainasemassa tulevaisuuden kehittämisessä. Merkittävät geopoliittiset muutokset tarjoavat samaan aikaan Itä-Lapille mahdollisuuksia alueen elinvoiman kehittämiseksi.

Matkailu on keskeinen ja kehittyvä elinkeino Itä-Lapissa. Alueen mahdollisuudet erä-, talvi- ja kesämatkailuun houkuttelevat matkailijoita alueelle. Seutukunnan kansallispuistot, Pyhätunturi, Riisitunturi, Sallatunturi, Oulanka ja UKK-puisto, luovat edellytykset sekä kotimaisen että kansainvälisen luontomatkailun kasvuun. Myös panostukset matkailua tukevaan infrastruktuuriin, mm. kuntien retkeily-, pyöräily- ja melontareitistöön, sekä kestävään matkailuun edistävät kasvua. Itä-Lapin kunnista Posio ja Salla ovat saaneet Visit Finlandin myöntämän kestävän matkailun Sustainable Travel Finland-destinaatiomerkin, joita tähän saakka on valtakunnallisesti myönnetty vain kuudelle matkailualueelle. Pyhän, Suomun ja Sallan matkailukeskukset sekä Posio investoivat ja kehittävät ympärivuotista palvelutarjontaansa. Savukoski julistautui Suomen eräkunnaksi ja siellä on tehty matkailua tukevia investointeja. Itä-Lapin kulttuuri- ja historiakohteet kiinnostavat kasvavassa määrin kotimaisia ja ulkomaisia matkailijoita.

Seutukunnassa on runsaat metsävarat, joiden hyödyntäminen edesauttaa vihreää siirtymää, luo uusia biopohjaisia tuotteita ja lisää samalla fossiilivapaata sähköntuotantoa. Samalla on kuitenkin pidettävä huolta metsien kestävästä käytöstä. Itä-Lapissa on myös kriittisten mineraalien varantoja. Savukosken Soklin alueelta on löydetty fosforin lisäksi myös harvinaisia maametalkeja, joita tarvitaan akkuteknologian raaka-aineena. Etelä-Posiolla sijaitsee puolestaan Euroopan merkittävin palladium- ja platinaesiintymä. Malmivarantoja on hyödynnettävä kestävällä tavalla, jotta ei turmella herkkää luontoa eikä aiheuteta haittaa perinteisille elinkeinoille. Itä-Lapissa tärkeä merkitys on myös perinteisillä, luontoon perustuvilla elinkeinoilla, kuten maa- ja porotaloudella sekä marjoilla ja muilla luonnontuotteilla. Kuntayhtymä huomioi Itä-Lapin elinkeinorakenteen suunnitellessaan ja toteuttaessaan kehittämishankkeita.

Uusiutuvan energia kuten tuulivoima ja tähän liittyvä teollisuus tulevat olemaan tulevaisuudessa merkittävä ala. Suomessa on lisääntynyt tarve etsiä korvaavia energialähteitä ja vähentää riippuvuutta ulkomailta tuotavasta energiasta. Tuulivoiman rakentaminen Itä-Lappiin tulee mahdollistaa nykyistä paremmin. Itä-Lapista tulee muodostaa tuulivoiman kompensatioalue yhdessä Koillismaahan kanssa. Puolustusvoimien tutkajärjestelmät, siirtoverkon kapasiteetin puutteet ja lainsäädäntö eivät saa muodostaa estettä tuulivoiman rakentamiselle Itä-Lapissa. Suomi tarvitsee uusiutuvaa energiaa ja kunnat tarvitsevat uusituvasta energiantuotannosta saatavia verotuloja. Aluetalous hyötyy myös maanomistajien energiantuotantoalueista saamista vuokratuloista.

Uuden elinkeinotoiminnan kehittämiseen tarvitaan ulkopuolisia sijoittajia ja investointitukia. Saavutettavuutta on parannettava investoimalla liikenneinfrastruktuuriin, kuten tieverkostoon ja raideyhteyksiin. Itä-Lapin parempi saavutettavuus on edellytys alueen matkailun ja teollisuuden kehittymiselle.

Alueen vetovoimaa on vahvistettava panostamalla koulutukseen, kulttuuritarjontaan, elinvoimaiseen elinkeinoelämään ja kuntiin. Koulutusperäistä maahanmuuttoa on lisättävä. Näin voidaan houkutella osaavaa työvoimaa ja lisätä alueen houkuttelevuutta asuin- ja yritys ympäristönä.

Itä-Lappiin tarvitaan Norjan mallin mukaisia vero- ja sosiaaliturvamaksuratkaisuja, kuten esimerkiksi helpotuksia työnantajamaksuihin ja opintolainojen takaisinmaksuun, jotta saamme alueelle lisää työntekijöitä ja yrityksiä. Itä-Lappi on vuosikymmenten saatossa kärsinyt rakennemuutoksesta ja väestön poismuutosta. Väestö on ikääntynyt ja huoltosuhde on vääristynyt: aluetalouden, palvelurakenteen ja elinvoimakehityksen indikaattorit viimeisen kolmenkymmenen vuoden ajalta osoittavat selkeät perusteet käynnistää opintolainahyvityskokeilu nk. Norjan-mallin mukaisesti.

Etätyö ja monipaikkaisuus tarjoavat Itä-Lapin paikkakunnille kasvun ja elinvoiman mahdollisuuksia. Toimivat liikenne- ja digitaaliset yhteydet mahdollistavat monipaikkaisen asumisen ja etätyöskentelyn. Tämä mahdollistaa omalta osaltaan osaajien saamisen alueelle. Vetovoimaiset luontokohteet ja ympärivuotiset harrastusmahdollisuudet tarjoavat ympäristön, jossa työnteon voi yhdistää vapaa-aikaan ja hyvinvointiin. Itä-Lappi on turvallinen, rauhallinen ja puhdas elinympäristö.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnissa on kaikkien kuntalaisten etu. Seutukunnan kuntien on keskityttävä ennaltaehkäiseviin toimiin ja terveyden edistämiseen, mikä edellyttää sopeutumista ja yhteistyötä muiden kuntien kanssa samoin kuin innovatiivisia tapoja tarjota palveluja.

Itä-Lapin tulevaisuus näyttää vaikeuksista huolimatta lupaavalta ja alueella on paljon mahdollisuuksia, kun hyödynnetään tehokkaasti luonnonvaroja, panostetaan kestävästä kehitystä tukeviin investointeihin ja tehdään aktiivisesti yhteistyötä sekä kotimaisten että kansainvälisten kumppanien kanssa.

3 Pitkän aikavälin tavoitteet ja toiminta

Elinvoimaohjelma ohjaa Itä-Lapin kuntayhtymän lyhyen ja pitkän aikavälin toimintaa. Elinvoimaohjelman toimeenpanossa hyödynnetään kuntayhtymän henkilöstön, yhtymähallituksen sekä jäsenkuntien osaamista ja verkostoja. Vuonna 2023 valmistui Itä- ja Pohjois-Lapin älykkään erikoistumisen kasvuohjelma. Kasvuohjelmassa on esitetty seuraavia painopisteitä: pohjoisten luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen, verkostoituminen, pohjoisen tutkimuksen ja osaamisen hyödyntäminen sekä turvallisuuden vahvistaminen. Nämä antavat suuntaa elinvoiman kehittämiseen jatkossa. Seutukunta- ja alueelliseen yhteistyöhön ja edunvalvontaan tulee panostaa yhä enemmän vaikuttavuuden lisäämiseksi.

4 Edunvalvonta

Kuntayhtymä toteuttaa tehokasta valtakunnallista ja alueellista edunvalvontaa yhteistyössä kuntien ja eri sidosryhmien kanssa. Edunvalvonnan keinoja ovat osallistuminen työryhmien toimintaan, vierailujen ja tapaamisten järjestäminen ja muu yhteydenpito poliittisiin päättäjiin ja muihin toimijoihin. Kuntayhtymä antaa myös lausuntoja ja tekee kannanottoja, joita julkaistaan eri medioissa. Edunvalvonnan painopisteitä ovat saavutettavuus (liikenne ja digitaalinen saavutettavuus, digiturvallisuus), matkailu, luonnonvarat, uusiutuva energia, koulutusasiat, hankerahoitussääntöjen muuttaminen siten, että on nykyistä paremmat mahdollisuudet tehdä investointeja sekä muut ajankohtaiset edunvalvonta-asiat.

Edunvalvontatehtävät jaetaan kolmeen ryhmään:

- vaikuttaminen laajoihin uudistuksiin ja suunnitteluun
- alueen elinvoimaisuutta tukeva edunvalvonta ja
- saavutettavuutta parantava edunvalvonta.

4.1 Vaikuttaminen laajoihin uudistuksiin ja suunnitteluun

- Valtakunnalliseen ja maakunnalliseen suunnitteluun ja kehittämiseen vaikuttaminen
- EU:n metsien käyttöä koskeviin politiikkalinjauksiin vaikuttaminen
- Itäisen ja Pohjoisen Suomen ohjelmien rahoituksen saaminen alueelle
- Riittävän ja oikeudenmukaisen valtion rahoituksen (vero + valtionosuudet) turvaaminen
- Kuntien palveluiden turvaaminen
- Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen, pitovoiman ja vetovoiman vahvistaminen
- Itä-Lapin saavutettavuuden parantaminen; tietoliikenne- ja liikenneyhteydet
- ”Norjan mallin” saaminen alueelle
- Kansainvälisen yhteistyön kehittäminen ja uusien kumppanuuksien saaminen
- EU-ohjelmakauden rahoituksen hyödyntäminen
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

4.2 Alueen elinvoimaisuutta tukeva edunvalvonta

- Uusiutuvan energiatuotannon mahdollisuudet (tuuli-, aurinko-, vesi-, geo-, bio- ja vetyenergiatuotannot)
- Suhteiden kehittäminen ja ylläpitäminen kansallisesta ja alueellisesta suunnittelusta ja päätöksentekosta vastaaviin tahoihin
- Luontomatkailuinfrastruktuurin kehittäminen ja rahoituksen saaminen
- Metsä-, kaivos-, ja matkailualojen sekä alkutuotannon ja luonnontuotealojen edunvalvonta
- Elinkeinotoiminnan edellytysten edistäminen
- Soklin kaivoshankkeeseen liittyvä seuranta ja edunvalvonta
- Työllisyyden hoidon edistäminen
- Seutukunnallinen markkinointi yhteistyössä kuntien kanssa
- Vaikuttaminen lainsäädäntöön niin, että verotuloista tai maksuista vähintään nykyisen suuruinen (metsätalous) tai nykyistä suurempi (kaivostoiminta) osa ohjautuu tulevaisuudessa toiminnan sijaintikuntaan

- Toisen asteen koulutuksen turvaaminen alueella
 - Toisen asteen koulutusyhteistyötä REDUn ja Lappian kanssa pyritään tiivistämään. Vuosittaiset kokoukset REDUn kanssa. Koulutuksen järjestäminen tulee vastata alueen elinkeinoelämän tarpeita.
 - Muu ammatillisen koulutuksen yhteistyö
 - Itä-Lapin lukioden toimintaedellytysten turvaaminen
 - Kv-koulutuksen ja kesälukiotoiminnan edistäminen
- Kansainvälisen yhteistyön turvaaminen ja kehittäminen
- Yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa
 - Itä-Lappia koskeva tai sitä sivuava tutkimus tukee alueen kehittämistä. Tutkimustuloksilla pyritään edistämään alueen elinkeinoelämää (esim. tutkitusti maailman puhtaimman ilman hyödyntäminen matkailu- ja imagomarkkinoinnissa). Yhteistyö Lapin ja Helsingin yliopiston (Värriön tutkimusasema) sekä Sodankylä geofysikaalisen observatorion kanssa.
 - Korkeakouluopetuksen jalkauttaminen alueelle
- Muu elinkeinotoiminnan edellytysten edistäminen
 - Paikallisten raaka-aineiden käyttöä ja jalostusta edistetään hankkeilla ja aktiivisella tiedottamisella
- Yhteydenpito Euroopan Unioniin (Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto)
- Akuutit edunvalvontatehtävät

4.3 Saavutettavuutta parantava edunvalvonta

- Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen: laajakaista kaikille
 - Huomioidaan mahdollisuudet edistää etätyöskentelyä matkailu- ja kuntakeskuksissa, vaikutus alueen väestökehitykseen ja esim. koulutus- ja hyvinvointipalveluiden saatavuuteen.
- Rautatie- ja lentoliikenteen sekä liityntäliikenteen edistäminen ja kehittäminen
- Kemijärvi-Salla radan suunnittelun edistäminen
- Ratayhteyksien Taivalkoski-Kemijärvi ja Kemijärvi-Sodankylä kehittäminen
- Kantatie 82:n tieluokituksen nostaminen valtatieksi
- Sokli-Martti tien peruskorjauksen edistäminen
- Valtatie 5 perusparantaminen välillä Kuusamo-Sodankylä
- Muun tieverkon peruskorjaus ja siihen osoitetun rahoituksen saaminen alueelle
- Perämereltä Sallan raja-asemalle kulkevan reitin liittäminen TEN-T –ydinverkkoon

5 Alueellinen kehitystyö

Kuntayhtymällä on eri toimialatiimejä ja työryhmiä, joista aktiivisesti kokoontuvat elinkeino- ja sivistystiimi. Muut tiimit kokoontuvat tarpeen mukaan. Elinkeinoitiimin tehtävänä on edistää Itä-Lapin alueen toimijoiden välistä yhteistyötä, tukea alueen yritystoiminnan kehittämistä sekä ideoida ja saada aikaan koko aluetta palvelevia kehittämis-, koulutus-, investointi- ja yritysryhmähankkeita.

Tiimit käsittelevät oman toimialansa yhteistyöhön liittyviä ajankohtaisia asioita. Sivistystiimi kehittää mm. kansainvälistä koulutusta, kesälukio- ja tiedelukiotoimintaa sekä yrityskasvatusta opetus-, varhaiskasvatus- ja vapaan sivistystoimen sektoreilla. Sivistystiimi pyrkii vaikuttamaan esimerkiksi siihen, että Lapin yliopisto järjestäisi alueella tarvittavaa muuntokoulutusta helpottamaan työvoimapulaa.

Rakennusvalvonnan työryhmä selvittää mm. rakennusalaan liittyviä kysymyksiä, uuden rakennuslain mukanaan tuomia digitaalisia käytänteitä ja seudullisen yhteistyön parantamista eri keinoin.

Kuntayhtymä toteuttaa yhtymähallituksen linjauksia ja kuntien päätöksiä kehittämistoimien ja hankkeiden suunnittelijana, rahoituksen hakijana, hankkeiden hallinnoijana sekä hankeyhteistyökumppanina.

Loppuvuodesta järjestetään vuosittainen Itä-Lapin seutuseminaari, joka kokoaa yhteen kuntien luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon. Seminaarin aiheet kootaan seutukunnallisesti ja valtakunnallisesti ajankohtaisista aiheista.

Itä-Lapin kuntayhtymän budjetista rahoitetaan vuosittain keväällä pidettävä HEHKU-tapahtuma. Vetovastuussa oleva kunta hoitaa tapahtuman käytännönjärjestelyt. HEHKUn tavoitteena on lisätä koululaisten yrittäjyyskasvatusta sekä tukea mikro- ja pk-yritysten kasvumahdollisuuksia vahvistamalla yritysten toimintamahdollisuuksia.

Alueellista kehittämistä toteutetaan hanketoiminnalla sekä kuntien välisellä yhteistyöllä seudullisella ja maakunnallisella tasolla. Yhteistyötä Naturpoliksen (Kuusamo, Taivalkoski) kanssa edistetään kuntayhtymässä hyväksytyjen yhteisten suunnitelmien pohjalta. Koillismaan kuntien kanssa edistetään myös Tulevaisuuden koillinen ulottuvuus -ohjelman toimenpiteitä.

Helsingin yliopiston alaisten tutkimusasemien, Värriö ja Kilpisjärvi, kanssa kokoonnutaan vuosittain yhteistyöryhmän kokoukseen. Yhteistyötä Lapissa toimivien tutkimusasemien ja -laitosten kanssa vahvistetaan.

5.1 Hankkeet

Yhteisten hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen ohjaaminen ja valvonta

- Kuntayhtymän hankkeet perustuvat Itä-Lapin elinvoimaohjelmaan. Kuntayhtymä kuuntelee myös jäsenkunnista ja toimijoilta saapuvia hankealoitteita ja voi osallistua niiden suunnitteluun ja toteutukseen. Kuntayhtymä toimii hankkeiden hallinnoijana tai partnerina. Hallinnoijana voi toimia myös yksittäinen kunta. Elinkeinoitiimissä käsitellään ja suunnitellaan elinvoimaan liittyviä hankeideoita ja hankkeita, jotka tukevat jäsenkuntien yhdessä laatiman Itä-Lapin elinvoimaohjelman tavoitteita. Lisäksi elinkeinoitiimissä käsitellään näiden hankkeiden valmistelurahoituksen ja omarahoitusosuuksien jakosuhteet sekä perustelut ja niistä tehdään esitys yhtymähallitukselle.

Hanketyön jatkuvuuden turvaaminen ja hankeyhteistyö

- Hankkeiden suunnittelu ja toteutus edellyttää kuntarajat ylittävää yhteistyötä, mikä varmistaa paremmat mahdollisuudet saada rahoitusta. Tulevaisuudessa tehdään yhä enemmän laajoja alueellisia ja kansainvälisiä yhteishankkeita, joissa teemoina voi olla esim. kansainvälinen matkailu ja nuorisotyö.

Lapin liiton kehittämisohjelmiin osallistuminen

- Lapin liiton kehittämisohjelmiin osallistutaan silloin kun niiden avulla edistetään jäsenkuntien ja koko seutukunnan etua. Usein osallistuminen tuo mukanaan synergiaetuja sekä säästöjä resurssien käytössä.

Hanketoiminta

Taulukossa kuvataan käynnissä olevia ja rahoitettavaksi esitettyjä hankkeita sekä vasta suunnitteilla olevia hankkeita. Tarkasteltavina ovat olleet taustaorganisaatio, hankeaika ja tärkeimmät tavoitteet. Lisäksi on ilmoitettu hankkeen kokonaiskustannukset ja tiedossa oleva omarahoitusosuus.

HANKE	TAUSTA-ORGANISAATIO	KESTO	TAVOITTEET	RAHOITTAJA/BUDJETTI	OMARAHOTUSOSUUS
KÄYNNISSÄ OLEVAT					
SUB – Sustainable Peripheral and Arctic Biking Tourism	Itä-Lapin kuntayhtymä (hallinnoija), partnerit Suomesta (LUKE), Islannista, Färsearilta, Ruotsista ja Irlannista	6/2023–5/2026	Hankkeen toimenpiteiden tavoitteena on tukea pyörämatkailussa toimivien mikro- ja pk-yritysten toimialaosaamisen kasvua, kansainvälistymistä ja alueellista verkostoitumista sekä kasvattaa erilaisten liiketoiminta- ja markkinointimallien myötä pyörämatkailun markkinaosuutta.	NPA / Interreg kokonaisbudjetti n. 2 M€, josta Itä-Lapin osuus 654 298 €	68 701 €
Pohjoisen luonnonantimien perinteinen käyttö	Itä-Lapin kuntayhtymä (hallinnoija), osatoteuttaja Lapin Martat ry.	4/2024–5/2026	Hankkeessa keskitytään riistasta, kalasta, marjoista ja sienistä tehtäviin ruokiin ja resepteihin sekä niistä koottavaan perinneruokaoppaaseen. Lisäksi pyritään kehittämään alueen ruokakulttuuria kuvastava ruoka-annos – Itä-Lappi lautasella. Kouluissa edistetään tietämystä alueen ruokaperinteestä käytännönläheisissä työpajoissa.	ELY-keskus 269 132 € 95 % rahoitus Lapin Martat ry. 29 891 €	11 838 €

Last Arctic Frontier - Pyörä- ja melontamatkailun kehittäminen Itä- Lapissa	Itä-Lapin kuntayhtymä (hallinnoija)	4/2024– 2/2026	Hankkeen tavoitteena on lisätä matkailun yritys- ja laajenemismahdollisuuksia. Tavoitteena on lisätä Itä-Lapin monipuolisten pyörä- ja melontareittien tunnetta- vuutta ja vetovoimaisuutta mm. nostamalla esiin paikal- lisia kulttuuri- ja luontokoh- teita ja tuotteistamalla reit- tejä. Lisäksi tavoitteena on tehdä Itä-Lapin alueen pyörä- ja melontamatkailun kehit- tämissuunnitelma. Hankkeel- la lisätään alueen matkailija- määriä ja viipymää alueella.	Lapin liitto 347 516 €	69 504 €
Lapin seutukunta- yhteistyön toiminnan kehittäminen (team six-pack)	Lapin seutukunnat, Itä-Lapin kuntayhtymä hallinnoi	10/2024– 2/2026	Päätavoite on parantaa ja uudistaa Lapin seutukunta- toimijoiden yhteistyötä siten, että toimijat kykenevät hyö- dyntämään entistä paremmin alueellisia, kansallisia ja kan- sainvälisiä verkostoja ja ra- hoituksia Lapin elinvoiman ja vetovoiman kehittämiseksi.	AKKE, Lapin liitto 69 674 €	2 323 € Itä- Lapin osuus 11 612 € muut seutukunnat
ACCESS - Aurora Cross-border Coalition for Eastern Strategy and Solutions	Naturpolis (Koillismaa), Lapin liitto, Nessebyn kunta (Norja), liitännäisjäseni nä Barents Road –organi- saatio (Ruotsi) ja Barents Sekretariat (Norja), ILKY hallinnoi	8/2025– 1/2028	Hanke keskittyy Koillis-Euroo- pan geotaloudelliseen siir- tymään. Tavoitteena on vah- vistaa alueellisten ja paikallis- viranomaisten sekä sidos- ryhmien osaamista ja kykyä ohjata paikallistaloutta muut- tuvissa toimintaympäris- töissä.	Interreg Aurora 1 055 325 €, josta Itä- Lapin osuus 353 963 €	37 166 € (10,5 %)

HAKEMUKSET JÄTETTY					
Geotalouden mahdollisuuksista kasvua Itä-Lappiin	Itä-Lapin kuntayhtymä	11/2025–7/2027	Hankkeessa tuodaan esille Itä-Lapin toiminta-ympäristön vahvuuksia ja mahdollisuuksia valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Tavoitteena on tunnistaa kolme liiketoimintapotentiaalia mm. kaksoiskehittämisen kautta. Hankkeessa avataan pk-yrityksille uusia väyliä EU:n ja Naton rahoituskanaviin, joita alueella ei ole aiemmin hyödynnetty.	EAKR/Lapin liitto 169 139 €	33 828 € (20 %)
SUUNNITTEILLA OLEVAT					
Hyvinvointimatkailu	Itä-Lapin kuntayhtymä tai Naturpolis	2–3 v	Ympärivuotisen matkailun ja matalasesonkien kehittäminen. Monet hyvinvointituotteet ovat säästä riippumattomia (esim. sauna). Viipymän pidentäminen. Kansainvälisen matkailun kehittäminen hyvinvointikärjellä.	Hankkeelle soveltuvaa rahoitusta selvitetään	
Vesistömatkailu-hanke	Itä-Lapin kuntayhtymä tai Naturpolis	2–3 v	Suunnitellut toimenpiteet: Vesistömatkailun nykytila ja tuotteistaminen. Markkinointi ja myynti.	Hankkeelle soveltuvaa rahoitusta selvitetään Yritysryhmähänke?	

5.2 Yhteistyö ylikunnallisissa verkostoissa

Kuntayhtymän edustaja osallistuu erilaiseen työryhmätyöskentelyyn tarvittaessa. Vuosina 2026–2028 toimivia työryhmiä ovat:

- Elinkeinojen edunvalvojen verkosto/Lapin liitto, kuntayhtymän johtaja
- Lapin liikennejärjestelmätyö- ja ohjausryhmä, Anita Ruokamo, varalla kuntayhtymän johtaja
- Helsingin yliopiston Itä-Lapin yhteistyöryhmä, kuntayhtymän johtaja
- SYP-verkosto (seutukunnalliset yrityspalveluneuvojat), kuntayhtymän johtaja
- Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ohjausryhmä, kuntayhtymän johtaja
- Suomen Arktinen Seura, valtuuskunta, Dina Solatie, Kemijärven kaupunginjohtaja
- Vihreän siirtymän jaosto/LL, kuntayhtymän johtaja

- Seutukuntien kansainvälistymisen yhteistyöryhmä, kuntayhtymän johtaja
- Viitostie ry yleiskokous, kuntayhtymän johtaja
- Barents Road ry suunnittelutyöryhmä ja ohjausryhmä Sonja Aatsinki
- Itäisen Suomen neuvottelukunta, Dina Solatie, Kemijärven kaupunginjohtaja
- Itä-Suomi Unioni ry, kuntayhtymän johtaja
- Suomen Vetylaakso ry, hallituksen varajäsen, kuntayhtymän johtaja
- Team Finland alueverkosto, kuntayhtymän johtaja

Kuntien välinen yhteistyö toimialatiimeissä

Toimialatiimit koostuvat kuntien asiantuntijoista ja tiimit kokoontuvat tarpeen mukaan. Työskentely lisää tiedonkulkua ja mielipiteiden sekä kokemusten vaihtoa. Tiimit tekevät tarvittaessa yhteistyötä. Alakohtaisissa tiimeissä on jäsenenä kunkin alan asiantuntijoita.

6 Kansainvälinen toiminta

Itä-Lapin kuntayhtymän kansainvälinen toiminta painottuu hanke- ja verkostotoimintaan. Kansainvälinen toiminta samankaltaisia piirteitä omaavien alueiden kanssa tarjoaa mahdollisuuksia toisilta oppimiseen. Itä-Lapin kuntayhtymä osallistuu aktiivisesti Barents Road -organisaation toimintaan. Toimisto sijaitsee Luulajassa ja jäsenet ovat Ruotsista, Norjasta ja Suomesta. Organisaation tavoitteena on edistää Barentsin alueen elinvoimaisuutta jäsenten yhdessä määrittelemän strategian mukaisesti. Kuntayhtymän kehittämiskoordinaattori osallistuu aktiivisesti yhdistyksen suunnittelutyöryhmään. Vuosittain järjestetään yksi nuorisolle suunnattu tapahtuma, johon osallistuu myös Itä-Lapin nuoria.

Venäjän tilanteen vuoksi kuntayhtymä hakee aktiivisesti uusia kumppanuuksia Ruotsista ja Norjasta sekä muualta Euroopasta.

SUB – Sustainable Arctic and Peripheral Biking Tourism –hanke jatkaa yhteistyötään kansainvälisten partnereidensa kanssa 5 / 2026 saakka. ACCESS - Aurora Cross-border Coalition for Eastern Strategy and Solutions käynnistyi elokuussa 2025 ja jatkuu 1/2028 saakka.

SUB – Sustainable Arctic and Peripheral Biking Tourism –hanke

Hankkeen tavoitteena on tukea kestävän pyörämatkailun kehittämistä NPA-alueilla vahvistamalla eri toimijoiden toimialaosaaamista, verkostoitumista kansallisesti ja kansainvälisesti sekä tukemalla alueellisten hyvien käytänteiden jakamista ja käyttöönottoa. SUB-hankkeen myötä partnerialueille laaditaan kestävän pyörämatkailun kehittämisen Master Planit, joiden tarkoituksena on tukea alueellista kehittämistä, kehittämisen vastuualueita sekä kestäviä investointeja. Itä-Lapin kuntayhtymä hallinnoi hanketta. Muut partnerit ovat Suomesta (LUKE), Ruotsista, Islannista, Färsearilta sekä Irlannista. Lisäksi mukana on hankkeen toteutukseen sitoutuneita ns. liitännäispartnereita partnerimaiden lisäksi Skotlannista. Hankeaika on 1.6.2023 - 31.5.2026. Hankkeen kokonaisbudjetti on 1 876 079 €. Hanketta rahoittavat NPA - Northern Periphery and Arctic 2021–2027 ohjelma 1 475 373 € sekä hankepartnerit.

Toimenpiteinä vuonna 2026 julkaistaan kaikille avoin nettikurssikokonaisuus pyörämatkailuyrittäjyydestä hankkeen mininetisivuille. Alueellinen pyörämatkailun masterplan valmistuu tukemaan alueiden

matkailustrategioita. Tuotetaan Itä-Lapin pyörämatkailun laskeutumissivu, jonka tarkoituksena on kerätä keskitetysti pyörämatkailijalle relevantti tieto Itä-Lapin alueelta.

Hanke osallistuu yhteistyössä Visit Kemijärven kanssa Matka 2026 -messuille. Tarkoituksena on edistää mm. junalla Itä-Lappiin suuntautuvaa pyörämatkailua.

SUB hankkeen päätösseminaari pidetään Itä-Lapissa huhtikuussa 2026. Hankkeen sosiaalista mediaa hyödynnetään kansainvälisen pyörämatkailuverkoston kehittämiseksi. Mietitään myös ratkaisuja verkoston aktiivisuuden säilyttämiseksi hankkeen päättyessä.

ACCESS - Aurora Cross-border Coalition for Eastern Strategy and Solutions

ACCESS - Aurora Cross-Border Coalition for Eastern Strategy and Solutions -hanke on Itä-Lapin kuntayhtymän, Naturpolis Oy:n, Lapin liiton ja East-Finmark County Councilin yhteishanke, jota Itä-Lapin kuntayhtymä hallinnoi. Hankkeen tavoitteena on tukea päättäjiä, viranhaltijoita sekä yrittäjiä kehittämään alueellista resilienssiä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Nämä globaaleista ilmiöistä nousevat toimintaympäristön muutokset vaikuttavat laajalti aluetalouteen, yritysten toimintaan sekä paikallisten ihmisten arkeen. Hanke tukee paikallisyhteisöjä kytkeytymään rajat ylittäviin arvoketjuihin, verkostoihin ja klustereihin, joita tarvitaan ratkaisujen kehittämiseen ja innovaatioiden edistämiseen. Hankeaika on 1.8.2025 - 31.1.2028. Hankkeen kokonaisbudjetti on 1 055 325 euroa, josta Interreg Aurora rahoittaa 638 702 euroa. Itä-Lapin osuus budjetista on 353 963 euroa.

Toimintavuonna 2026 hanke käynnistää päättäjille ja viranhaltijoille suunnatun osaamisen kehittämisen ohjelman, jonka tavoitteena on tarjota kohderyhmän edustajille tietoa ja työkaluja resilienssin kehittämiseksi. Osaamisen kehittämisen ohjelman painopisteet perustuvat tarvekartoitukselle, joka valmistuu alkuvuodesta 2026. Ohjelman tueksi järjestetään myös vierailuja partnerialueille parhaiden käytänteiden jakamiseksi ja vertaisilta oppimiseksi.

Lisäksi toimintavuonna 2026 toteutetaan analyysi paikallisten ja alueellisten verkostojen ja ekosysteemien roolista alueiden elinvoiman kehittämisessä. Analyysin tuloksia tullaan hyödyntämään myöhemmin hankkeessa strategian ja strategiaa konkretisoivan toimintasuunnitelman laatimisessa.

Näiden toimenpiteiden ohella toimintavuonna käynnistetään myös pilotit rajat ylittävistä innovaatioekosysteemeistä.

7 Sisäisen toiminnan kehittäminen

Itä-Lapin kuntayhtymän sähköistä arkistointia kehitetään, taloushallinnon ja palkanlaskennan prosesseja uudistetaan. Lisäksi organisaatiossa valmistellaan kuntayhtymän toimintaan liittyviä dokumentteja kuten viestintäohjetta ja pienhankintaohjetta.

Organisaation hankeosaamisen kehittymisen kannalta on tärkeää, että kehittämishankkeiden hyvät käytänteet jäävät Itä-Lapin kuntayhtymän hyödynnettäväksi myös hankkeen päätyttyä. Hyvien käytänteiden jakamista ja vertaisoppimista tuetaan organisaation sisäisesti hankkeiden välisellä yhteistyöllä, jota koordinoi kehittämiskoordinaattori.

8 Viestintä

Itä-Lapin kuntayhtymän viestintä jakautuu ulkoiseen ja sisäiseen viestintään. Ulkoisen viestinnän keskeisenä tavoitteena on edistää organisaation tunnettuutta tiedottamalla toiminnasta ja tuloksista. Kuntayhtymän ulkoisesta viestinnästä vastaavat kuntayhtymän johtaja ja kehittämiskoordinaattori. Kehittämishankkeissa viestinnästä vastaa projektipäällikkö. Pääasiallisia ulkoisen viestinnän kanavia ovat sähköposti, uutiskirje, verkkosivut, paikallis- ja maakuntalehdet sekä sosiaalisen median kanavat kuten Facebook, Instagram, Youtube ja LinkedIn. Kaikessa ulkoisessa viestinnässä käytetään Itä-Lapin kuntayhtymän brändin mukaista visuaalista materiaalia.

Tulevina toimintavuosina kehitetään Itä-Lapin kuntayhtymän toiminnan näkyvyyttä viestinnällisin keinoin. Keskeistä on tunnistaa toiminnan (edunvalvonta, lähialueyhteistyö, aluekehittäminen) viestinnän keskeiset sidosryhmät ja eri sidosryhmien tavoittamisen keinot. Lisäksi aiempaa enemmän huomiota tullaan kiinnittämään organisaation ja sen hallinnoimien kehittämishankkeiden viestinnän yhteneväisyyteen.

Itä-Lapin kuntayhtymän sisäisen viestinnän keskeisenä tavoitteena on organisaation sisäinen tiedottaminen ajankohtaisista asioista sekä keskinäisen vuorovaikutuksen edistäminen. Sisäisen viestinnän kohderyhmiä ovat johtoryhmä, yhtymähallitus sekä työyhteisö. Sisäinen viestintä on kaikkien sisäiseen toimintaympäristöön kuuluvien vastuulla, mutta sen koordinoinnista vastaa kuntayhtymän johtaja. Pääasiallisia sisäisen viestinnän kanavia ovat sähköposti, puhelin, WhatsApp-ryhmät sekä Teams-kanavat. Sisäistä tiedonkulkua palvelevat kuukausittain järjestettävät työpaikkapalaverit kaikkien työntekijöiden kesken. Palaverit pyritään mahdollisuuksien mukaan pitämään lähitapahtumina.

9 Henkilöstö

Kuntayhtymän palveluksessa vakituisissa virka- ja työsuhteissa ovat kuntayhtymän johtaja, johdon assistentti, kehittämiskoordinaattori ja talousassistentti. Lisäksi hankkeissa on palkattuna tarvittava määrä henkilöstöä. Hankehenkilöstön määrä vaihtelee vuosittain. Viime vuosina henkilöstömäärä on vaihdellut 4–13 henkilön välillä.

Itä-Lapin kuntayhtymä tarjoaa henkilöstölleen kannustavan ilmapiirin osaamisen kehittämiseksi, jotta organisaatiossa varmistetaan nykyinen ja tulevaisuudessa tarvittava osaaminen. Osaamisen kehittäminen mahdollistetaan tiedottamalla henkilöstöä aktiivisesti erinäisistä koulutuksista, seminaareista ja tutkinnoista. Vuoden 2026 alusta otetaan käyttöön verkkokoulutuspalvelu, joka mahdollista monipuolisen osaamisen kehittämisen. Työntekijä ja esihenkilö yhdessä keskustelevat yksilön osaamisesta ja osaamisen kehitystarpeesta vuotuisissa kehityskeskusteluissa. Työntekijöillä on käytettävänä hyvinvointietu. Kuntayhtymässä on etätömahdollisuus, jota varten on laadittu etätöohje ja –sopimus. Uusia työntekijöitä varten käytössä on kuntayhtymän perehdyttämisopas.

Itä-Lapin kuntayhtymän hankkeissa pyritään hyödyntämään korkeakouluharjoittelijoiden työpanosta. Yhteistyö korkeakoulujen kanssa kehittää myös organisaation työnantajabrändiä sekä tunnettuutta.

10 Taloussuunnitelma 2026–2028

**TALOUSSUUNNITELMA
2026 - 2028**

	TALOUSARVIO 2025	TALOUSARVIO ESITYS 2026	SUUNNITELMA 2027	SUUNNITELMA 2028
HALLINTO				
Toimintatuotot	479220	503800	524000	545000
Toimintakulut	479220	503800	524000	545000
Toimintakate	0	0	0	0
KEHITTÄMISTOIMINTA				
Toimintatuotot	780910	431780	409800	608000
Toimintakulut	780910	431780	409800	608000
Toimintakate				
YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	1260130	935580	933800	1153000
Toimintakulut	1260130	935580	933800	1153000
TOIMINTAKATE	0	0	0	0

11 Kuntayhtymän vuosikello

